

INTERNATIONELLA
HANDELSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Avskaffande av exekvaturförfa- randet

En studie av kommissionens förslag till en reviderad Bryssel I-förordning

Kandidatuppsats inom affärsjuridik (internationell privat- och processrätt)

Författare: Said Moghrabi

Handledare: Marie Linton

Framläggningsdatum 19 maj 2011

Jönköping maj 2011

Kandidatuppsats inom affärsjuridik (internationell privat- och processrätt)

Titel:	Avskaffande av exekvaturförfarandet, en studie av kommissionens förslag till en reviderad Bryssel I-förordning
Författare:	Said Moghrabi
Handledare:	Marie Linton
Datum:	2011-05-19
Ämnesord	Internationell privaträtt, Erkännande och verkställighet, Exekvaturförfarandet, Bryssel I-förordningen.

Sammanfattning

För att en dom ska kunna verkställas i en annan medlemsstat krävs i dagsläget ett särskilt ”mellanliggande” domstolsförfarande, ett s.k. exekvaturförfarande. Exekvaturförfarandet är både dyrt och tidskrävande. Den genomsnittliga kostnaden för förfarandet inom EU är 2 200 euro i ett mål utan särskilda svårigheter. I mer komplicerade mål kan kostnaden för förfarandet uppgå till omkring 12 700 euro. Det tar mellan ett par dagar till flera månader innan ett exekvaturförfarande är avgjort och om den ena parten överklagar beslutet kan processen ta upp till tre år.

Exekvaturförfarandet anses p.g.a. kostnaderna det medför och tiden för själva processen vara ett hinder för den fria rörligheten av domar. Det kan avskräcka företag och privatpersoner att göra affärer över gränserna inom EU. Därför har kommissionen lagt fram ett förslag till en reviderad Bryssel I-förordning. Förslaget innebär att exekvaturförfarandet för erkännande och verkställighet av domar avskaffas, med undantag för domar i förtalsmål och skadeståndsmål med kollektiv prövning. Exekvaturförfarandet ersätts med standardformulär som utfärdas av ursprungsdomstolen. Dessa formulär är tänkta att fungera som en exekutionstitel som ges in till den verkställande myndigheten i verkställighetsstaten.

Avskaffandet av exekvaturförfarandet åtföljs av rättssäkerhetsgarantier som gör det möjligt för svaranden att under vissa exceptionella situationer undvika att en dom erkänns eller verkställs i en annan medlemsstat. Författaren anser inte att dessa garantier är tillräckliga för att trygga svarandens rättskydd. Kommissionen bör utvärdera hur de förordningar där exekvaturförfarandet redan avskaffats fungerar i praktiken innan förfarandet avskaffas i Bryssel I-förordningen.

Bachelor's Thesis within Commercial and Tax law

Title:	Abolition of enforcement proceedings, a study of the Commission's proposal for a revised Brussels I Regulation
Author:	Said Moghrabi
Tutor:	Marie Linton
Date:	2011-05-19
Subject terms:	Private international law, recognition and enforcement, exequatur, Brussels I-Regulation

---

Abstract

In order for a judgement to be enforceable in another Member State, there is a certain requirement for an "intermediate" court procedure, a so-called exequatur procedure. An exequatur procedure is both expensive and time-consuming. The average cost of the procedure within the EU is 2 200 euro in a case without particular difficulties. In more complex cases, the cost of the procedure can be validated up to 12 700 euro. It can take only a few days but also several months before the exequatur is completed, if one party appeals the process can last to three years.

The exequatur is considered to be expensive and time-consuming in relation to the EU free movement of judgments. It can discourage companies and individuals from doing business across the EU borders. Therefore, the Commission presented a proposal for a revised Brussels I Regulation. The proposal means that the exequatur for the recognition and enforcement of judgments is to be abolished, except for judgments in cases of vilification or, indemnity regarding several defendants. The exequatur procedure is replaced with a standard form issued by the original court. These forms are supposed to act as an enforcement order to be submitted to the executive authority of the State.

The abolition of the exequatur results in a procedural safeguard that makes it possible for the defendant, in certain exceptional circumstances, to prevent a Court from recognizing or enforcing a judgment in another Member State. The author does not consider these safeguards to be sufficient in order to achieve legal protection for the defendant. The Commission should evaluate the effect of the regulations where the exequatur already has been abolished before removing it from the Brussels I Regulation.

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Introduktion	1
1.2	Syfte och avgränsning	2
1.3	Metod och material	3
1.4	Terminologi	4
2	Gällande rätt	6
2.1	Bryssel I-förordningen	6
2.1.1	Historisk utveckling	6
2.1.2	Tillämpningsområde	8
2.1.3	Erkännande enligt Bryssel I-förordningen	8
2.1.4	Verkställighet enligt Bryssel I-förordningen	9
2.2	Invändningar mot verkställighet i utsökningsbalken	12
2.3	Hur fungerar förordningen i praktiken?	13
2.4	Områden där exekvaturförfarandet avskaffats inom EU	14
2.4.1	Den europeiska exekutionstiteln för obestridda fordringar	14
2.4.2	Ett europeiskt betalningsföreläggande	15
2.4.3	Småmålsförordningen	16
2.4.4	Vilka är konsekvenserna av dessa regelverk?	17
3	Förslaget till en reviderad Bryssel I-förordning	19
3.1	Bakgrund och syfte	19
3.2	Tillämpningsområde och definitioner	19
3.3	Domar som kräver verkställighetsförklaring	20
3.4	Domar som inte kräver verkställighetsförklaring	21
4	Jämförelse mellan Bryssel I-förordningen och förslaget	23
4.1	Allmänna bestämmelser	23
4.2	Domar som kräver verkställighetsförklaring	23
4.3	Domar som inte kräver verkställighetsförklaring	24
5	Vad blir konsekvenserna av förslaget?	27
5.1	För verkställighetssökande	27
5.2	För svarande	28
5.3	Avslutande kommentarer	29
	Referenslista	31

I Inledning

I.1 Introduktion

Det svenska rättsväsendets ståndpunkt i fråga om erkännande och verkställighet av utländska domar har historiskt sett varit negativ. Både i rättstillämpning och inom doktrin har den rådande ståndpunkten varit att utländska domar i allmänhet inte kunnat erkännas eller verkställas i Sverige utan stöd i lag.¹ En i utlandet meddelad dom gällde som huvudregel inte här, utan en part var tvungen att väcka ny talan om samma sak i svensk domstol. Det nu sagda följer av 3 kap 2 § utsökningsbalken (1981:774). I propositionen till utsökningsbalken stadgas att det för verkställighet av utländska avgöranden här i riket krävs särskilt medgivande i lag eller i särskilda föreskrifter.² Samma krav anses gälla för erkännande av utländska domar.³

Lagstöd grundar sig på bl.a. internationella konventioner som Sverige ingått och EU-rätt.⁴ De ur svensk synvinkel viktigaste bestämmelserna om erkännande och verkställighet av privaträttsliga domar återfinns i rådets förordning (EG) nr 44/2001 den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I-förordningen).⁵

Bryssel I-förordningen trädde i kraft den 1 mars 2002 och är grunden för Europeiska unionens (EU) samarbete på privaträttens område. Bestämmelserna i förordningen har till syfte att fastställa vilken domstol som är behörig att pröva gränsöverskridande tvister samt regler om hur domar meddelade i en medlemsstat erkänns och verkställs i en annan medlemsstat.⁶

För att en dom ska kunna verkställas i en annan medlemsstat krävs ett särskilt ”mellanliggande” domstolsförfarande, ett s.k. exekvaturförfarande.⁷ Under de senaste 40 åren har exekvaturförfarandet inom EU successivt underlättats.⁸ Trots det nya rättsliga samarbetssy-

---

¹ SOU 1968:40 s. 17f.

² Prop. 1980/81:8, s. 290.

³ Pålsson, Svensk rättspraxis i internationell processrätt, s. 148.

⁴ Bogdan, Svensk internationell privat- och processrätt, s. 316.

⁵ EGT 2001 L 12 s. 1.

⁶ SEK (2010)1548, s. 1.

⁷ SEK (2010)1548, s. 1.

⁸ SEK (2010)1547, s. 12.

stemet, som tillkommit genom förordningen, anser kommissionen att förordningen skulle kunna fungera mer effektivt om exekvaturförfarandet avskaffades.⁹

Exekvaturförfarandet är både dyrt och tidskrävande. Den genomsnittliga kostnaden för förfarandet inom EU är 2 200 euro i ett mål utan särskilda svårigheter. I mer komplicerade mål kan kostnaden för förfarandet uppgå till omkring 12 700 euro. Den totala kostnaden för exekvaturförfarandet inom EU är över 47 miljoner euro om året. Ansökningar om verkställighetsförklaringar beviljas i över 90 % av fallen inom EU. Det är endast 1-5 % av besluten som överklagas. Det tar mellan ett par dagar till flera månader innan ett exekvaturförfarande är avgjort och om den ena parten överklagar beslutet kan processen ta upp till tre år.¹⁰

Anta att ett litet företag (S) i Sverige ingår ett avtal med ett medelstort företag (F) i Frankrike. Företagen har kommit överens om att en domstol i Stockholm ska behandla eventuella tvister. F beställer en leverans av material av S till ett belopp av 100 000 euro. Då försäljningen inte gått som planerat väljer F att skjuta upp betalningen. S är förstående, men efter ett par månader får S nog och lämnar in en stämningsansökan till Stockholms tingsrätt. Domstolen meddelar en dom där F förpliktigas att betala det utestående beloppet. S vill nu att beslutet ska gälla i Frankrike där F har tillgångar. Det svenska bolaget måste i dagsläget för att få domen verkställd i Frankrike först gå igenom ett franskt exekvaturförfarande, vilket är både kostsamt och tidskrävande.

Exekvaturförfarandet anses p.g.a. kostnaderna det medför och tiden för själva processen vara ett hinder för den fria rörligheten av domar. Det kan avskräcka företag och privatpersoner att göra affärer över gränserna inom EU.¹¹

1.2 Syfte och avgränsning

I denna uppsats kommer vissa konsekvenser av kommissionens förslag till en reviderade Bryssel I- förordning med avseende på erkännande och verkställighet av utländska domar att utredas.¹² Uppsatsen avser att belysa vissa av förslaget för- och nackdelar. Jämförelser görs med Bryssel I-förordningen, eftersom den är det rättsinstrument som förslaget avser

---

⁹ KOM (2009)174 slutlig, s. 3.

¹⁰ SEK (2010)1548, s. 1.

¹¹ SEK (2010)1548, s. 1.

¹² KOM (2010)748 slutlig.

att ersätta. Uppsatsens viktigaste frågeställning är *hurvida förslaget förbättrar det aktuella rättsläget för verkställighetsökande*.

För att besvara huvudfrågan måste även vissa delfrågor utredas.

- Vilka förutsättningar krävs för att få en utländsk dom erkänd och verkställd inom EU?
- Innehåller den nuvarande Bryssel I-förordningen brister gällande erkännande och verkställighet av utländska domar?

Utredningen behandlar enbart domar från domstolar i medlemsstaterna i EU. Regler om domstols behörighet, frågor om erkännande och verkställighet vid skiljeförfarande och medling, samt verkställighet av officiella handlingar och process förlikningar, ryms inte inom ramen för denna uppsats och har därför lämnats utanför.¹³

1.3 Metod och material

Den metod som används i uppsatsen kan enklast beskrivas genom en trestegsmodell. I det första steget i uppsatsen används en deskriptiv metod för att presentera det nu gällande reglerna och det förslag som är ämnat att ersätta de nuvarande reglerna. Det andra steget utgör en inventeringsfas, dvs. författaren utreder de problemområden som återfinns i de nuvarande reglerna. I det sista steget genomförs själva undersökningen. I denna del jämförs förslaget med Bryssel I-förordningen och här finner läsaren svaret på huvudfrågan som presenterats i avsnitt 1.2.

Materialet består av EU-rättens rättskällor, dvs. primär EU-rätt (fördrag), sekundär EU-rätt (förordningar, konventioner, förberedande rättsakter m.m.), rättspraxis från EU-domstolen och doktrin. Rättspraxis från EU-domstolen angående Bryssel- och Luganokonventionerna¹⁴ anses ha samma verkan, även när det gäller tolkningen av Bryssel I-förordningen.¹⁵ Ma-

---

¹³ Beträffande regler om domstols behörighet, se t.ex. Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 89-260 och artiklarna 2-30 Bryssel I-förordningen. Beträffande frågor om erkännande och verkställighet vid skiljeförfarande och medling, se t.ex. Heuman, Skiljemannarätt, s. 662-753. Beträffande verkställighet av officiella handlingar och process förlikningar, se t.ex. Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 311-315 och artiklarna 57-58 Bryssel I-förordningen.

¹⁴ Konventionen den 27 september 1968 om domstols behörighet och verkställighet av domar på privaträttens områden (Brysselkonventionen), EGT 1968 L 261 s. 30 och Konvention om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område upprättad i Lugano den 16 september 1988 (Luganokonventionen), OJ 1988 L 319 s. 9.

¹⁵ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 45.

teriolet består även av nationella rättskällor, bl.a. lagar, förarbeten, rättspraxis från Svea hovrätt och doktrin. I övrigt består materialet av diverse rapporter, artiklar och remissyttranden.

1.4 Terminologi

I uppsatsen återfinns uttryck som är vanligt förekommande inom internationell processrätt. Flertalet av dessa förklaras i sitt sammanhang medan vissa är så viktiga att de redan nu bör klargöras.

Begreppet *dom* avser i denna uppsats varje civilrättsligt avgörande som har meddelats av en domstol i en medlemsstat. Begreppet har samma innebörd som i förordningen, vilken stadgar:

“I denna förordning förstås med dom varje avgörande som har meddelats av domstol i en medlemsstat oavsett dess rubricering, såsom dom, beslut eller förordnande om verkställighet, liksom domstolstjänstemans beslut i fråga om rättegångskostnader.”¹⁶

Med *exekutionstitel* avses en skriftlig handling som får läggas till grund för verkställighet. Exekutionstiteln är det underlag som krävs för att den exekutiva myndigheten (i Sverige Kronofogdemyndigheten) ska kunna verkställa en dom. Handlingarna kan bestå av ett avgörande som fastställer ett rättsförhållande eller en fullgörelsedom som bl.a. kan avse betalningsskyldighet.¹⁷

Med *ursprungsstat* avses i denna uppsats det land där en dom har meddelats. Med *verkställighetsstat* åsyftas den stat där den utländska domen önskas bli erkänd eller verkställd.

Vad som avses med *erkännande* av en dom framgår inte i förordningen. I doktrinen har begreppet fått samma innebörd som i andra sammanhang, dvs. att domen får positiv och negativ rättskraft.¹⁸ En dom som erhåller positiv rättskraft kan läggas till grund för avgörande i en annan tvist utan att det rör samma sak. Det innebär exempelvis att en dom där A förklarats vara ägaren till en bil, kan ligga till grund för avgörandet för B:s skadeståndsanspråk gällande en parkeringsskada som tillkommit genom brukandet av A:s bil. Den negativa

---

¹⁶ Artikel 32 Bryssel I-förordningen.

¹⁷ Heuman, Specialprocess- utsökning och konkurs, s 116.

¹⁸ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 270f. Se även Bogdan, Svensk internationell privat- och processrätt, s. 311f.

rättskraften innebär att en ny talan om samma sak mellan samma parter som avgjorts inte får tas upp till prövning.¹⁹ B kan således inte, om domstolen ogillat skadeståndsanspråket, vid ett senare tillfälle väcka en ny talan mot A beträffande skadestånd för samma parkeringsskada. Rättskraften av domar gäller enligt EU-domstolens rättspraxis över gränserna mellan medlemsstaterna.²⁰

Rättskraftens omfång varierar mellan EU-medlemsstaternas rättsystem. I exempelvis Frankrike är en dom mot en gäldenär även bindande för dennes borgensmän, medan så inte är fallet i t.ex. Tyskland och Sverige.²¹ I svensk rätt var den principiella utgångspunkten att en utländsk dom skulle ha samma verkan som en motsvarande svensk dom.²² Däremot har EU-domstolen i rättspraxis som gäller Bryssel- och Luganokonventionerna fastslagit att erkännandet av en utländsk dom i en medlemsstat innebär att domen ska ha samma rättsverkan som den har i ursprungsstaten.²³

Verkställighet innebär att en exekutiv myndighet verkställer en förpliktelse som prövats och avgjorts av en domstol eller annan myndighet. Vanligtvis sker verkställigheten genom att myndigheten beordrar svarande att fullgöra förpliktelsen som åligger denne genom domen. Förpliktelsen kan t.ex. innefatta svarandens betalningsskyldighet där verkställigheten i vissa fall innebär att den exekutiva myndigheten tvångsvis utmäter egendom som tillhör gäldenären.²⁴

---

¹⁹ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 270.

²⁰ Mål C-42/76 Jozef de Wolf mot Harry Cox BV, p. 18.

²¹ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 271.

²² SOU 1968:40, s. 132f.

²³ Mål C-145/86 Horst Ludwig Martin Hoffmann mot Adelheid Krieg, p. 9-11.

²⁴ Gregow, Utsökningsrätt, s. 21ff.

2 Gällande rätt

2.1 Bryssel I-förordningen

2.1.1 Historisk utveckling

EU ska sträva efter att utveckla unionen som ett område med säkerhet, frihet och rättvisa, där medborgarna vid kontakter med rättsystemet har samma rättigheter och garantier som vid en domstol i sitt hemland.²⁵ För att upprätta ett sådant europeiskt område krävs ett framgångsrikt civilrättsligt samarbete vilket anses utgöra grunden för utvecklingen.²⁶ Medlemsstaterna insåg att avsaknaden av gemensamma bestämmelser vad gäller domstols behörighet samt erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område skapade rättsosäkerhet. Därför började EU inom ramen för mellanstatligt och bilateralt samarbete utarbeta internationellt processrättsliga konventioner på detta område.²⁷

Den 27 september 1968 utformade de dåvarande sex medlemsstaterna i Europeiska ekonomiska gemenskapen en konvention om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, den s.k. Brysselkonventionen. Konventionen utvecklades och utvidgades till att omfatta alla nya medlemsstater. Det ska dock påpekas att Brysselkonventionen inte trädde i kraft fullt ut i samtliga medlemsstater, då vissa stater inte ratificerade konventionen. Den 16 september 1988 slöt EU:s medlemsstater och medlemmarna i EFTA Luganokonventionen som innehåller i det närmaste identiska regler med Brysselkonventionen.²⁸

Konventionerna ansågs vara en stor framgång för det europeiska civilrättsliga samarbetet, men i efterhand blev det tydligt att konventionerna innehöll en del svagheter som behövdes över. EU:s arbetsgrupp, där även företrädare för EFTA-staterna ingick, fick i uppdrag att utföra en översyn av konventionerna. Samtidigt trädde det mellan EU:s medlemsstater ingångna Amsterdamfördraget i kraft. Den viktigaste konsekvensen av fördraget var att bestämmelser motsvarande Lugano- och Brysselkonventionerna numera kunde utfärdas i form av gemenskapsrättsakter.²⁹ Det ledde fram till att EU:s arbetsgrupp lade fram ett för-

---

²⁵ Artikel 3 i Fördraget om Europeiska unionen.

²⁶ EUT 1999 C19/01.

²⁷ EUT 2000 C117/02.

²⁸ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 21f.

²⁹ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 25f.

slag till en förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, vilken var avsedd att ersätta Brysselkonventionen.³⁰

I ett yttrande från EU:s ekonomiska och sociala kommitté angående förslaget anfördes att den föreslagna förordningsformen skulle skapa större rättssäkerhet genom att den blir direkt tillämplig i medlemsstaterna samma datum. Bestämmelserna återfinns dessutom i en enda text istället för i ett antal konventioner som kan ha getts olika utformning p.g.a. att vissa medlemsstater väljer eller måste transformera rättsakten i nationell rätt.³¹ Ändamålet med förslaget var att införa moderna bestämmelser om domstolars direkta behörighet samt att förenkla och påskynda förfarandet för erkännande och verkställighet av domar genom enkla och enhetliga bestämmelser.³²

Förslaget till förordningen antogs och trädde i kraft den 1 mars 2002. Bryssel I-förordningen blev gällande för EU:s samtliga medlemsstater med undantag av Danmark, Irland och Storbritannien. Dessa stater är enligt ett särskilt protokoll³³ undantagna från tillämpningen av tredje delen av EU-fördraget, vilket innebar att de inte omfattades av förordningen. I protokollet som avser Irland och Storbritannien finns en klausul som ger staterna rätten att välja om de vill delta i samarbetet rörande enskilda rättsakter, vilket ledde till att både Irland och Storbritannien meddelade sin önskan om att delta i antagandet och tillämpningen av Bryssel I-förordningen.³⁴

Den möjlighet som Storbritannien och Irland har återfinns inte i det protokoll som avser Danmark. Det ledde till att en parallelkonvention³⁵ till förordningen ingicks mellan EU och Danmark. Konventionens bestämmelser bygger i väsentlig del på samma principer som förordningen. Förordningen har sedan anpassats genom att dess tillämpningsområde utvidgats till de stater som anslöts till EU åren 2004 och 2006.³⁶

---

³⁰ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 26.

³¹ EUT 2000 C117/8.

³² KOM (1999)348 slutlig, s. 5.

³³ Se de till EU- och EG-fördragen fogade protokollen om Förenade kungarikets och Irlands ställning samt om Danmarks ställning, prop. 1997/98:58 del 2 s. 204 resp. 208.

³⁴ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 26f.

³⁵ Avtal mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstolsbehörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, EUT L 299 s. 128.

³⁶ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 27f.

2.1.2 Tillämpningsområde

Bestämmelserna om erkännande och verkställighet är tillämpliga på alla domar som faller inom förordningens territoriella, sakliga och tidsmässiga tillämpningsområde.³⁷ Det territoriella tillämpningsområdet avser att domen ska ha tillkommit i en medlemsstat och således inte vara ett avgörande från en stat utanför EU.³⁸ Med det sakliga tillämpningsområdet menas att domen ska avse en privaträttslig fråga som enligt artikel 1 omfattas av förordningen. Förordningen omfattar t.ex. inte skattefrågor, tullfrågor eller förvaltningsrättsliga frågor.³⁹

Det tidsmässiga tillämpningsområdet avser vid vilken tidpunkt domen tillkommit. Enligt artikel 66.1 i Bryssel I-förordningen ska domen som huvudregel ha meddelats i ett förfarande som inletts efter förordningens ikraftträdande. Vidare stadgas i artikel 66.2 en undantagsregel som innebär att, om förfarandet inleddes innan förordningen trädde i kraft ska förordningens bestämmelser om erkännande och verkställighet vara tillämpliga. Det under förutsättningen att förfarandet inleddes efter Bryssel- eller Luganokonventionernas ikraftträdande.

2.1.3 Erkännande enligt Bryssel I-förordningen

En dom erkänns i verkställighetsstaten under förutsättningen att den faller inom förordningens tillämpningsområde. Det krävs inte att domen vunnit laga kraft i ursprungsstaten. Erkännandet sker *ipso jure*, dvs. utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.⁴⁰ Domen blir således gällande i samtliga medlemsstater i och med att den meddelas. Om tvist uppstår huruvida en dom ska erkännas eller inte, kan den part som gör gällande att domen ska erkännas anlita exekvaturförfarandet⁴¹ i verkställighetsstaten för att få det fastställt att domen ska erkännas.⁴²

Förordningen stadgar i artiklarna 34 och 35 hinder för erkännande av domar.⁴³ Enligt rådande uppfattning ska domstolen i verkställighetsstaten *ex officio* beakta dessa hinder.⁴⁴ Det är enligt doktrin tvivelaktigt om den uppfattningen verkligen gäller, prövningen innebär

---

³⁷ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 265.

³⁸ Mål C-129/92 Owens Bank Ltd mot Fulvio Bracco och Bracco Industria Chimica SpA, p. 25.

³⁹ Artikel 1 Bryssel I-förordningen.

⁴⁰ Artikel 33.1 Bryssel I-förordningen

⁴¹ Se avsnitt 2.1.4.

⁴² Artikel 33.2 Bryssel I-förordningen.

⁴³ Se avsnitt 2.1.4.

⁴⁴ Layton, European Civil Practice, s. 848; Kaye, Law of the European Judgments Convention, s. 1436.

inte att domstolen av egen drift forskar efter sådana omständigheter.⁴⁵ Det framgår numera att bevisbördan för hindren ligger på den part som motsätter sig erkännandet.⁴⁶

2.1.4 Verkställighet enligt Bryssel I-förordningen

En dom som faller inom förordningens tillämpningsområde och som uppfyller kraven för erkännande kan verkställas i övriga medlemsstater, under förutsättningen att domen är verkställbar i ursprungsstaten.⁴⁷ Domen kan verkställas även om den inte vunnit laga kraft.⁴⁸

Till skillnad från erkännandet måste domen, efter ansökan av en part, prövas i ett exekvaturförfarande i verkställighetsstaten för att den ska förklaras verkställbar där.⁴⁹ Ansökan om exekvaturförfarandet görs till den domstol eller behörig myndighet som anges i förteckningen till bilaga II i förordningen.⁵⁰ För Sveriges del är Svea hovrätt ensam behörig att pröva om en utländsk dom är verkställbar i Sverige. Vidare kräver förordningen att sökanden ska uppge en delgivningsadress eller utse ett ombud inom den domstols domkrets där ansökningen görs.⁵¹ Förordningens regler för själva exekvaturförfarandet är ofullständiga och måste suppleras av nationell rätt.⁵² De nationella reglerna gäller bara subsidiärt, dvs. då förordningen inte själv föreskriver annat.⁵³

Förordningen innehåller gemensamma bestämmelser, vilka reglerar ramen för exekvaturförfarandet. Innan förfarandet påbörjas ska angivna handlingar ges in i verkställighetsstaten. Handlingarna utgörs bl.a. av ett exemplar av den utländska domen, detta för att fastställa domens äkthet, samt ett intyg som fastställer att domen är verkställbar i ursprungsstaten.⁵⁴

---

⁴⁵ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 272.

⁴⁶ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 271f.

⁴⁷ Artikel 38.1 samt Bilaga II till Bryssel I-förordningen.

⁴⁸ Däremot får domstolen vid exekvaturprövningen av domar som inte vunnit laga kraft, kräva att den part som ansöker om verkställighet ska ställa säkerhet. Se artikel 46.3 i Bryssel I-förordningen. Se även Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 290.

⁴⁹ Artikel 38.1 Bryssel I-förordningen.

⁵⁰ Artikel 39.1 Bryssel I-förordningen.

⁵¹ Artikel 40 Bryssel I-förordningen.

⁵² Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 293.

⁵³ Mål C-267/97 Eric Coursier mot Fortis Bank och Martine Bellami, gift Coursier, p. 15.

⁵⁴ Artiklarna 53 och 54 Bryssel I-förordningen.

Proceduren i det första skedet av exekvaturförfarandet är ensidigt (*ex parte*), dvs. motparten varken får eller ges tillfälle att yttra sig över ansökan.⁵⁵ Avsikten med detta är att snabba på förfarandet samtidigt som det skapar en överraskningseffekt för motparten, vilket leder till minskade möjligheter för gäldenären att föra bort sin egendom eller på annat sätt undanska tillgångar.⁵⁶ Prövningen i första skedet är begränsad eftersom domen förklaras verkställbar omedelbart efter fullgörandet av formaliteterna i artikel 53, utan att de omständigheter som utgör hinder för erkännande och verkställighet beaktas.⁵⁷

En verkställighetsförklaring kan överklagas av båda parterna.⁵⁸ Verkställighetsförklaringen överklagas till den domstol som är behörig att pröva överklagandet enligt förordningen.⁵⁹ Målet handläggs i detta skede enligt bestämmelserna för *kontradiktoriska förfaranden*, vilket innebär att den ena parten måste få tillfälle att yttra sig över vad motparten framfört.⁶⁰

Domstolen som prövar överklagan får avslå en verkställighetsförklaring eller upphäva en sådan förklaring.⁶¹ De omständigheter som utgör grund för att upphäva eller avslå en verkställighetsförklaring är de omständigheter som utgör hinder för erkännande av domar enligt artiklarna 34 och 35.⁶² Domstolen ska beakta dessa hinder *ex officio*, men även här är den rådande uppfattningen att domstolen inte har någon plikt att själv forska efter omständigheter som kan utgöra hinder enligt förordningen.⁶³

Artikel 34.1 innehåller ett *ordre public*-förbehåll som innebär att en dom inte ska erkännas eller verkställas om domen uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i den medlemsstat där domen görs gällande. Det står medlemsstaterna fritt att avgöra vad som faller inom grunderna för deras rättsordning. Det är dock upp till EU-domstolen att sätta gränserna för hur långt begreppet kan sträckas.⁶⁴

---

⁵⁵ Artikel 41 Bryssel I-förordningen.

⁵⁶ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 296.

⁵⁷ Artikel 41 Bryssel I-förordningen.

⁵⁸ Artikel 43.1 Bryssel I-förordningen.

⁵⁹ Artikel 43.2 samt Bilaga III, Bryssel I-förordningen.

⁶⁰ Artikel 43.3, Bryssel I-förordningen.

⁶¹ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 306.

⁶² Artikel 45.1 Bryssel I-förordningen.

⁶³ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 307.

⁶⁴ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 284.

Enligt EU-domstolen ska tillämpningen av *ordre public*-förbehållet endast komma i fråga i de fall erkännandet eller verkställandet på ett oacceptabelt sätt innebär en konflikt med rättsordningen i den medlemsstat där domen görs gällande.⁶⁵ Det under förutsättningen att erkännandet eller verkställigheten kränker en grundläggande princip och att kränkningen innebär ett klart åsidosättande av en fundamental rättsregel eller av en rättighet som erkänns i den rättsordningen. Bestämmelsen är utifrån EU-domstolens tolkning begränsad och därmed inte ämnad att komma till användning annat än i exceptionella situationer.⁶⁶

Enligt artikel 34.2 i förordningen ska en dom inte erkännas eller verkställas om det är en tredsdom eller annan dom som meddelats mot en utebliven svarande, under förutsättning att svarande inte delgivits stämmningsansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid och på lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål. Om svaranden haft möjlighet att överklaga domen men underlåtit att göra det kan denne inte åberopa artikel 34.2 i förordningen.

Artikel 34.3 i förordningen stadgar att en dom inte ska erkännas eller verkställas om den är oförenlig med en dom som har meddelats i en tvist mellan samma parter i den medlemsstat där domen görs gällande. Vidare ska enligt artikel 34.4 i förordningen en dom inte erkännas eller verkställas om den är oförenlig med en dom som tidigare meddelats i en annan medlemsstat eller i tredje land mellan samma parter rörande samma sak, under förutsättning att den först meddelade domen uppfyller villkoren för erkännande i den medlemsstat där domen gjorts gällande.

Artikel 35 i förordningen stadgar att en dom inte får erkännas eller verkställas om den strider mot bestämmelserna i avsnittet 3, 4 och 6 i kap II samt artikel 72. Det som avses med artikeln är bl.a. fall då domen har meddelats utan beaktandet av de tvingande reglerna om domstolens behörighet i försäkrings- och konsumenttvister (artiklarna 8-17) eller om exklusiv behörighet (artikel 22).

Enligt artikel 44 i förordningen kan en part överklaga det avgörande som meddelas i det andra skedet. I bilaga IV till förordningen anges vilken domstol som är behöriga att pröva överklagandet i respektive medlemsstat. Bedömningsgrunderna i denna prövning är desamma som i det andra skedet, dvs. att domstolen varken får avslå en ansökan om verkställ-

---

⁶⁵ Mål C-7/98 Dieter Krombach mot André Bamberški, p. 37.

⁶⁶ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 284.

lighetsförklaring eller upphäva en sådan förklaring på andra grunder än de som anges i artiklarna 34 och 35.⁶⁷

2.2 Invändningar mot verkställighet i utsökningsbalken

Som tidigare påpekats är förordningens regler för själva exekvaturförfarandet ofullständiga och måste därmed suppleras av nationell rätt. Reglerna i nationell rätt gäller dock bara subsidiärt. Förordningens bestämmelser är begränsade till exekvaturförfarandet och frågor angående den egentliga verkställigheten regleras av verkställighetslandets egna lag.⁶⁸ I Sverige regleras verkställigheten av domar i utsökningsbalken (UB).

Artikel 45 i förordningen stadgar att en ansökan om verkställighetsförklaring enbart får vägras på någon av de grunder som anges i artiklarna 34 och 35. Däremot återfinns i 3 kap. 21 § UB invändningar som svaranden kan åberopa i verkställighetsstadiet. Om svaranden visar att denne fullgjort betalningsskyldighet eller annan förpliktelse som ansöknings om verkställighet avser, får verkställighet inte ske. Detsamma gäller om svaranden åberopar kvittning och förutsättningarna för detta föreligger. Vidare stadgas i andra stycket ”[g-]ör svaranden gällande att annat förhållande som rör parternas mellanhavande utgör hinder mot verkställighet och kan invändningen ej lämnas utan avseende, får verkställighet ej heller äga rum.”

Enligt artikel 43.5 ska svaranden som vill överklaga verkställighetsbeslutet enligt förordningen ansöka om detta inom en månad efter delgivningen av verkställighetsbeslutet. Om svaranden inte överklagar verkställighetsbeslutet ska verkställighet medges. Bestämmelserna i UB utvidgar således skyddet för svaranden vid verkställighet av en utländsk dom som redan prövats i ett svenskt exekvaturförfarande.

EU-domstolen har i rättspraxis fastslagit att även om verkställigheten regleras av nationell rätt, är gäldenären förhindrad att mot verkställigheten åberopa sådana invändningar som denne kunnat framställa under exekvaturförfarandet.⁶⁹ Svarande som fullgjort en betalningsförpliktelse eller en annan förpliktelse och bevisar detta ska obestridligt undgå verkställighet. I propositionen till UB föreskrivs däremot att den omständighet att viss motfordran inte åberopats i en process inte utgör hinder mot att senare åberopa fordran för kvitt-

---

⁶⁷ Artikel 45.1 Bryssel I-förordningen.

⁶⁸ Mål C-148/84 Deutsche Genossenschaftsbank mot SA Brasserie du Pêcheur, p. 18.

⁶⁹ Mål C-145/86 Horst Ludwig Martin Hoffmann mot Adelheid Krieg, p. 34.

ning.⁷⁰ Författaren anser att omständigheter om att viss motfordran föreligger för kvittning eller att det föreligger annat förhållande som rör parternas mellanhavande i de flesta fall kan framföras under exekvaturförfarandet. Därför skulle bestämmelsen i 3 kap 21 § UB i vissa situationer kunna stå i strid mot principen som EU-domstolen fastslog i ovannämnda mål C-145/86. Denna diskussion faller visserligen utanför uppsatsen syfte men är ändå värd att nämna.

2.3 Hur fungerar förordningen i praktiken?

Kommissionen gav år 2009 ut en rapport som visar hur förordningen tillämpas i praktiken.⁷¹ I rapporten konstateras att förordningen generellt anses fungera tillfredställande. Kommissionen har dock i en rad rättsliga och empiriska undersökningar avslöjat ett antal brister när det gäller förordningens nuvarande funktion.⁷² De brister som påträffats i förordningen gällande erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område avser exekvaturförfarandet som har visats vara tidskrävande och kostsamt för den part som vill få en dom verkställd i en annan medlemsstat.

Exekvaturförfarandets första skede kan pågå mellan sju dagar och fyra månader under förutsättning att alla nödvändiga dokument lämnas in till den behöriga domstolen. Om ansökan är ofullständig varar förfarandet längre. Ansökningarna är ofta ofullständiga.⁷³

Enligt artikel 55.2 i förordningen ska, om domstolen eller den behöriga myndigheten begär det, en översättning av dokumenten lämnas in och vara bestyrkta av en person i någon av medlemsstaterna som är behörig därtill. Tillämpningen av artikel 55.2 anses inte fungera som tänkt eftersom de flesta domstolarna inom EU kräver en översättning av hela domen, även om det inte behövs. I de flesta fall är en översättning av domslutet tillräcklig för en förståelse av vad domen innebär.⁷⁴

Enligt artikel 40.2 i förordningen ska sökanden uppge en delgivningsadress inom den domstols domkrets där ansökan görs eller utse ett ombud i saken. Sökanden saknar oftast till-

---

⁷⁰ Prop. 1980/81:8, s. 323.

⁷¹ KOM (2009)174 slutlig.

⁷² KOM(2009)174 slutlig s. 3.

⁷³ KOM(2009)174 slutlig s. 4.

⁷⁴ Study JLS/C4/2005/03, s. 227.

räckliga kunskaper om verkställandestatens processuella regler och behöver ofta anlita ett juridiskt ombud i verkställighetsstaten. Det innebär ytterligare kostnader för sökanden.⁷⁵

Överklaganden av beslut om verkställighetsförklaring bestrids oftast enligt artikel 34.4 i förordningen, dvs. pga. bristfällig delgivning. Helhetsstudien visar att denna vägransgrund i dagsläget sällan godtas. *Ordre public*-förbehållet åberopas relativt ofta men leder sällan till framgång. I de undantagsfall förbehållet godtas är det i syfte att skydda svarandes processuella rättigheter. Övriga skäl för avslag åberopas sällan.⁷⁶

Enligt artikel 43 i förordningen ska ett överklagat verkställbarhetsbeslut handläggas enligt bestämmelserna för *kontradiktoriskt förfarande*. Det är i övrigt inte stadgat hur förfarandet ska gå till utan förordningen hänvisar till respektive medlemsstats nationella regler.⁷⁷ Förfarandet kan ske vid en huvudförhandling där parterna ges tillfälle att yttra sig över vad motparten framfört.⁷⁸

I bl.a. Italien, Frankrike och Belgien är det obligatoriskt att representeras av ett juridiskt ombud vid huvudförhandling, medan det i de flesta andra medlemsstaterna inte är obligatoriskt med ett sådant ombud. Trots detta är det ändå ofta nödvändigt att anlita ett juridiskt ombud då parterna oftast saknar kunskap om den verkställande statens processuella regler.⁷⁹ Kostnaderna för det juridiska ombudet kan vara höga och variera mellan medlemsstaterna.⁸⁰

2.4 Områden där exekvaturförfarandet avskaffats inom EU

2.4.1 Den europeiska exekutionstiteln för obestridda fordringar

Europaparlamentet och Europiska unionens råd antog 2004 förordningen om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar.⁸¹ Syftet med förordningen är att införa en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar, vilket möjliggör fri rörlighet för

---

⁷⁵ Study JLS/C4/2005/03, s. 226.

⁷⁶ KOM (2009)174 slutlig, s. 4.

⁷⁷ Artikel 40.1 Bryssel I-förordningen.

⁷⁸ Study JLS/C4/2005/03, s. 261.

⁷⁹ Study JLS/C4/2005/03, s. 255 och 261.

⁸⁰ Se Study JLS/C4/2005/03, s. 261ff. Kostnaderna beror på hur komplicerat målet är. I Italien kan kostnaderna för ett juridiskt ombud i ett ”mindre komplicerat exekvaturförfarande” vara mellan 1000-4000 euro, i England 500 GBP, och i Frankrike ca 1000 euro.

⁸¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar, EUT 2004 L 143 s. 15 (förordningen ändrad genom kommissionens förordning (EG) nr 1869/2005, EUT 2005 L 300 s. 6).

domar i alla medlemsstater. Förordningen trädde i kraft den 21 januari 2005 och är direkt tillämplig i alla medlemsstater utom Danmark.⁸²

Enligt artikel 3 ska förordningen tillämpas på domar och förlikningar ingångna inför domstol och officiella handlingar avseende obestridda fordringar. Vidare stadgas att en fordran anses som obestridd om gäldenären uttryckligen medgett den eller inte valt att bestrida den under domstolsförfarandet. En dom som intygats vara en europeisk exekutionstitel i en medlemsstat ska erkännas och verkställas i övriga medlemsstater utan att det behövs någon verkställighetsförklaring och utan att invändningar mot erkännandet ges.⁸³

Artikel 6 i förordningen stadgar att en dom avseende en obestridd fordran ska intygats vara en europeisk exekutionstitel om domen är verkställbar i ursprungsstaten, om den uppfyller minimireglerna för delgivning i artiklarna 12-19 och om domen inte strider mot reglerna om domstols behörighet i kapitel II avsnitt 3 och 6 i förordningen.

Enligt artikel 20 i förordningen ska borgenären till den behöriga verkställande myndigheten lämna in en kopia av domen för att fastställa dess äkthet samt en kopia av intyget om europeisk exekutionstitel. Verkställigheten kan på begäran av en part vägras av den behöriga domstolen i verkställighetsmedlemsstaten om domen är oförenlig med en dom som tidigare meddelats i en medlemsstat eller i tredje land.⁸⁴ Svaranden har även rätt att ansöka om förnyad prövning av en sådan dom om denne inte delgivits i enlighet med artikel 19 i förordningen.

2.4.2 Ett europeiskt betalningsföreläggande

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog 2006 förordningen om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande.⁸⁵ Förordningens syfte är att sänka kostnaderna för förfaranden i gränsöverskridande fall som rör obestridda penningfordringar.⁸⁶ Förordningen trädde i kraft den 12 december 2008 och är således direkt tillämplig i samtliga med-

---

⁸² Artiklarna 1 och 33 Förordningen om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar.

⁸³ Artikel 5 Förordningen om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar.

⁸⁴ Artikel 21 Förordningen om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar.

⁸⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande, EUT 2006 L 399 s. 1.

⁸⁶ Artikel 1 Förordningen om införandet av ett europeiskt betalningsföreläggande.

lemsstater utom Danmark.⁸⁷ Förordningen ersätter inte medlemsstaternas befintliga förfarande för betalningsföreläggande⁸⁸, utan är enbart ett alternativ för sökanden.⁸⁹

Artikel 2 stadgar att förordningen är tillämplig på privaträttens område i gränsöverskridande fall. Det innebär således att en av parterna har sin hemvist eller vanliga vistelseort i en annan stat än den medlemsstat där talan väcks.⁹⁰ Vidare stadgar artikel 4 i förordningen att förfarandet ska inrättas för att driva in en penningfordran som avser ett bestämt belopp som har förfallit till betalning. Enligt artikel 6 i förordningen ska domstolens behörighet fastställas i enlighet med Bryssel I-förordningen. Ansökan om ett europeiskt betalningsföreläggande ska bestå av det standardformulär som återfinns i bilaga I i förordningen.

Den behöriga domstol som mottagit ansökan ska snarast möjligt och normalt inom 30 dagar från inlämnandet av ansökan, utfärda ett europeiskt betalningsföreläggande.⁹¹ Ett europeiskt betalningsföreläggande ska erkännas och verkställas i övriga medlemsstater utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring och utan att möjligheter till invändningar ges.⁹²

Enligt artikel 20 ska svaranden ha rätt att ansöka om förnyad prövning av det europeiska betalningsföreläggandet om delgivning inte skett korrekt. Vidare stadgar artikel 22 i förordningen att verkställighet på svarandens ansökan ska vägras om betalningsföreläggandet är oförenligt med ett beslut eller föreläggande som tidigare meddelats. Det ska inte vara obligatoriskt att företrädas av ett juridiskt ombud för sökanden i samband med ansökan eller för svaranden i samband med att denna bestrider betalningsföreläggandet.⁹³

2.4.3 Småmålsförordningen

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog 2007 förordningen om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande.⁹⁴ Förordningen syftar till att förenkla och skynda på handläggningen av tvister om mindre värden i gränsöverskridande mål samt sänka kostna-

---

⁸⁷ Artiklarna 2.3 och 33 Förordningen om införandet av ett europeiskt betalningsföreläggande.

⁸⁸ Se Lag (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning.

⁸⁹ Artikel 1.2 Förordningen om införandet av ett europeiskt betalningsföreläggande.

⁹⁰ Artikel 3.1 Förordningen om införandet av ett europeiskt betalningsföreläggande.

⁹¹ Artikel 12 Förordningen om införandet av ett europeiskt betalningsföreläggande.

⁹² Artikel 20 Förordningen om införandet av ett europeiskt betalningsföreläggande.

⁹³ Artikel 24 Förordningen om införandet av ett europeiskt betalningsföreläggande.

⁹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande, EUT 2007 L 199 s. 1.

derna för förfarandet.⁹⁵ Förfarandet ersätter inte medlemsstaternas befintliga småmålsförfaranden⁹⁶ utan är enbart ett alternativ för tvistande parter.⁹⁷ Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2009 och är således direkt tillämplig i alla medlemsstater utom Danmark.⁹⁸

Förordningen är tillämplig på gränsöverskridande mål på privaträttens område där värdet av en fordran inte överstiger 2 000 euro.⁹⁹ Huvudregeln är att förfarandet sker skriftligt, men domstolen kan hålla en muntlig förhandling om den anser att det är nödvändigt eller om en part begär det.¹⁰⁰ Artikel 10 i förordningen stadgar att det inte ska vara obligatoriskt att företrädas av ett juridiskt ombud. En dom som meddelats i ett europeiskt småmålsförfarande erkänns och verkställs i en annan medlemsstat utan att det krävs en verkställighetsförklaring och utan att någon möjlighet att invända mot erkännandet och verkställigheten ges.¹⁰¹ Den part som ansöker om verkställighet ska lämna in en kopia av domen för fastställandet av dess äkthet och ett standardformulär utfärdat av den domstol som handlägger målet.

Verkställigheten kan på begäran av en part vägras av den behöriga domstolen i verkställighetsmedlemsstaten om domen är oförenlig med en dom som tidigare meddelats i en medlemsstat eller i ett tredje land.¹⁰² Svaranden ska även ha rätt att ansöka om förnyad prövning av en sådan dom om denna inte delgivits i enlighet med artikel 18 i förordningen.

2.4.4 Vilka är konsekvenserna av dessa regelverk?

Det gemensamma syftet med dessa regelverk är att möjliggöra fri rörlighet för domar genom att förenkla, påskynda och minska kostnaderna för verkställighet av domar i gränsöverskridande situationer inom EU. Förordningarna innebär att exekvaturförfarandet i angivna situationer avskaffas och att den part som använder sig av dessa förordningars bestämmelser inte är tvungen att anlita ett juridiskt ombud. Den part som vill få en sådan dom verkställd i en annan medlemsstat ska till den verkställande myndigheten lämna in ett

---

⁹⁵ Artikel 1 Förordningen om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar.

⁹⁶ Se bl.a. lag (1974:8) om rättegång i tvistemål om mindre värde.

⁹⁷ Artikel 1 Förordningen om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar.

⁹⁸ Artiklarna 2.3 och 29 Förordningen om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande.

⁹⁹ Artikel 2 Förordningen om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande.

¹⁰⁰ Artikel 5.1 Förordningen om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande.

¹⁰¹ Artikel 20.1 Förordningen om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande.

¹⁰² Artikel 22 Förordningen om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande.

standardformulär som är utfärdat av ursprungsdomstolen. Formuläret är tänkt att fungera som en exekutionstitel.

Förordningarna är tillämpliga på privaträttens område i vissa gränsöverskridande situationer och innebär således att dessa fall även omfattas av Bryssel I-förordningen. Förordningarna ersätter inte medlemsstaternas befintliga regler inom dessa områden utan utgör enbart ett alternativ för sökanden. Bestämmelserna i förordningarna är ofullständiga och hänvisar till Bryssel I-förordningen samt medlemsstaternas nationella rätt. Förordningarna, vilkas syfte är att påskynda och förenkla förfarandet för verkställighet, kan få en motsatt effekt genom att det blir tidskrävande för sökanden att hitta de ”rätta” reglerna för en gränsöverskridande situation.¹⁰³

En situation som kan uppstå är att Bryssel I-förordningen, småmålsförordning, förordningen om ett europeiskt betalningsföreläggande och förordningen om obestridda fordringar parallellt blir tillämpliga. Anta att A med hemvist i Sverige har en fordran på B som har hemvist i Italien. Fordran är en obestridd penningfordran på ett belopp om 1 500 euro som har förfallit till betalning. Vilket regelverk ska A använda sig av för att erhålla betalning? Det är svårt att avgöra vilket regelverk som är mest gynnsamt för sökanden och denna saknar oftast kännedom om dessa regler.

---

¹⁰³ Linton, Det internationellt processrättsliga skyddet för svagare parter inom EU, ERT, 2010:4, s. 733.

3 Förslaget till en reviderad Bryssel I-förordning

3.1 Bakgrund och syfte

Bryssel I-förordningen har förenklat det befintliga exekvaturförfarandet för erkännande och verkställighet av domar jämfört med det tidigare systemet i Bryssel- och Luganokonventionerna. Likväl är det fortfarande svårt att inom EU motivera att privatpersoner och företag måste offra både tid och pengar för att kunna hävda sina rättigheter i en annan medlemsstat.¹⁰⁴

Syftet med kommissionens förslag till en reviderad Bryssel I-förordning är att utveckla det civilrättsliga samarbetet för att skapa en väl fungerande inre europeisk marknad. En förutsättning för att denna marknad ska fungera som avsett är att medlemsstaterna ömsesidigt erkänner varandras domar. Det civilrättsliga samarbetet anses ha nått en sådan mognad att det är möjligt att gå mot ett billigare, enklare och mer automatiskt system för erkännande och verkställighet av utländska domar. Därför innebär förslaget bl.a. att exekvaturförfarandet för erkännande och verkställighet av domar avskaffas, med undantag för domar i förtalsmål och skadeståndsmål med kollektiv prövning.¹⁰⁵

3.2 Tillämpningsområde och definitioner

Bestämmelserna om erkännande och verkställighet är i förslaget tillämpliga på alla domar som faller inom förslagets tillämpningsområde. Domen ska avse en privaträttslig fråga som omfattas av förslaget.¹⁰⁶ Vidare ska domen ha tillkommit i en medlemsstat och på så sätt inte vara ett avgörande från en stat utanför EU.¹⁰⁷ Domen ska även som huvudregel ha meddelats i ett förfarande som inletts efter förslaget trätt i kraft.¹⁰⁸

I artikel 3 i förslaget definieras begreppen medlemsstat och dom. Uttrycket medlemsstat avser samtliga medlemsstater med undantag av Danmark. Med dom avses varje avgörande som meddelats av en domstol i en medlemsstat oavsett dess rubricering samt domstolstjänstemans beslut i fråga om rättegångskostnader.

---

¹⁰⁴ KOM (2009)175 slutlig, s. 2.

¹⁰⁵ KOM (2010)748 slutlig, s. 6.

¹⁰⁶ KOM (2010)748 slutlig, artikel 1.

¹⁰⁷ KOM (2010)748 slutlig, artiklarna 38, 47 och 50.

¹⁰⁸ KOM (2010)748 slutlig, artikel 77.

3.3 Domar som kräver verkställighetsförklaring

Enligt artikel 37 i förslaget ska avskaffandet av exekvaturförfarandet beröra alla domar som omfattas av förslaget, med undantag för de som anges i punkt 3. För domar som meddelats med avseende på utomobligatoriska förpliktelser i förtalsmål och som har sin grund i kränkningar av personlighetsskyddet eller privatlivet, behålls exekvaturförfarandet.¹⁰⁹ Sådana fall anses vara särskilt känsliga, då medlemsstaterna använt sig av skilda nationella lösningar för att säkerställa överensstämmelse med de olika grundläggande rättigheter som berörs.¹¹⁰ Dessa olikheter, och att det inte finns någon harmoniserad lagvalsbestämmelse på EU-nivå, pekar på att förtroendet mellan rättssystemen inte nått en sådan nivå att det är lämpligt att avskaffa exekvaturförfarandet inom detta område.¹¹¹

Exekvaturförfarandet bibehålls även för domar i mål där talan väcks av ett organ som företräder allmänintresset, av en grupp av kärende, eller av ett organ som företräder en grupp kärende i syfte att erhålla ersättning för skada som orsakats genom otillåtna affärsmetoder.¹¹² Även i dessa fall uppvisar medlemsstaternas nationella bestämmelser stora skillnader, vilket innebär att det ömsesidiga förtroendet inom området inte nått en sådan nivå som krävs för att exekvaturförfarandet ska kunna avskaffas.¹¹³

De ovannämnda domarna erkänns i andra medlemsstater utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.¹¹⁴ Om en tvist uppstår huruvida en dom ska erkännas kan den part som gör gällande att domen ska erkännas, anlita exekvaturförfarandet i verkställighetsstaten för att få fastställt att domen ska erkännas.¹¹⁵

För att få ovannämnda domar verkställda i en annan medlemsstat krävs som sagt exekvaturförfarande. Förfarandet liknar det i Bryssel I-förordningen. Domen ska vara verkställbar i ursprungsstaten för att den ska kunna verkställas i en annan medlemsstat.¹¹⁶ Domen ska

---

¹⁰⁹ KOM (2010)748 slutligt, artikel 37.3.

¹¹⁰ T.ex. människans värdighet, skydd av personuppgifter samt yttrandefrihet och informationsfrihet.

¹¹¹ KOM (2010)748 slutlig, s. 7.

¹¹² KOM (2010)748 slutlig, artikel 37.3.

¹¹³ KOM (2010)748 slutlig, s. 7.

¹¹⁴ KOM (2010)748 slutlig, artikel 47.1.

¹¹⁵ KOM (2010)748 slutlig, artikel 47.2.

¹¹⁶ KOM (2010)748 slutlig, artikel 50.

förklaras verkställbar omedelbart efter fullgörandet av formaliteterna i förslagets artikel 52.¹¹⁷

Vidare kan beslutet om verkställighetsförklaringen överklagas av båda parter endast på de grunder som anges i artikel 48.¹¹⁸ I artikel 48 i förslaget stadgas tre hinder för erkännande och verkställighet av en utländsk dom, dessa hinder är desamma som de i Bryssel I-förordningen.¹¹⁹ Artikel 58.2 i förslaget stadgar att den domstol som handlägger överklagan senast 90 dagar från och med dagen för ansökan meddelar sitt avgörande, såvida det inte p.g.a. exceptionella omständigheter är omöjligt. Artikel 65 i förslaget stadgar att den part som ansöker om erkännande, verkställbarhet eller verkställighet av en dom som meddelats i en annan medlemsstat, inte ska åläggas ha en postadress eller bemyndiga ett ombud i verkställighetsstaten.

3.4 Domar som inte kräver verkställighetsförklaring

Artikel 38.1 stadgar att en dom som har meddelats i en medlemsstat ska erkännas i övriga medlemsstater *ipso jure*, och möjligheter till invändningar mot erkännandet ges inte. En part som vill åberopa en dom som meddelats i en annan medlemsstat ska ge in en kopia av domen för att dess äkthet ska kunna fastställas. Vidare får den domstol vid vilken domen görs gällande, om det är nödvändigt, begära att parten uppvisar ett intyg som ursprungsdomstolen ska ha utfärdat med hjälp av formuläret i bilaga I till förslaget. Intyg ska vara översatt till den berörda medlemsstatens officiella språk.¹²⁰

Artikel 39.3 stadgar att den domstol vid vilken den erkända domen görs gällande får avbryta handläggningen av domen om den överklagas i ursprungsstaten. Domstolen får även avbryta handläggningen av domen om den ena parten ansöker om förnyad prövning enligt artiklarna 45 eller 46 i förslaget. Om ansökan om förnyad prövning är uppenbart ogrundad ska domstolen omedelbart avvisa den och under alla omständigheter inom 30 dagar från mottagandet av ansökan.¹²¹

Artikel 45 ger svaranden rätten att ansöka om förnyad prövning av domen vid den behöriga domstolen i ursprungsstaten, under förutsättning att svaranden inte gått i svaromål p.g.a.

---

¹¹⁷ KOM (2010)748 slutlig, artikel 54.

¹¹⁸ KOM (2010)748 slutlig, artikel 57.

¹¹⁹ Se avsnitt 2.1.4.

¹²⁰ KOM (2010)748 slutlig, artiklarna 39.1 och 39.2.

¹²¹ KOM (2010)748 slutlig, artiklarna 45.5 och 46.4.

att denne inte delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tid för att kunna förbereda sitt svaromål eller om svaranden varit förhindrad att bestrida kravet p.g.a. *force majeure* eller andra extraordinära omständigheter. Om svaranden haft möjlighet att överklaga domen på dessa grunder men underlåtit detta, förlorar han eller hon dock sin rätt att ansöka om förnyad prövning av domen.

Enligt artikel 46 i förslaget har en part rätt att ansöka om att erkännande och verkställighet av en dom ska vägras, om det under förfarandet inför ursprungsdomstolen uppstått fel som har inkräktat på dennes rätt till en rättvis rättegång. Ansökan lämnas in till den domstol som anges i bilaga III till förslaget. En domstol som mottagit en ansökan om förnyad prövning enligt denna artikel får låta handläggningen av målet vila om talan mot domen förts i ursprungsmedlemsstaten genom anlitan av ordinära rättsmedel. Den förlorande parten ska bära kostnaderna för förfarandet och den andra partens rättegångskostnader.

En dom ska förklaras verkställbar i en annan medlemsstat utan att det behövs någon verkställighetsförklaring.¹²² För att få domen verkställd i en annan medlemsstat ska sökanden, till den behöriga verkställande myndigheten, lämna in en kopia av domen för att fastställa dess äkthet samt ett intyg (som återfinns i bilaga I) som intygar att domen är verkställbar i ursprungsstaten.¹²³ Det sistnämnda intyget ska, om den behöriga myndigheten begär det, översättas till verkställighetsstatens officiella språk.¹²⁴

Svaranden kan enligt förslaget, under vissa omständigheter, undvika att en dom som meddelats i en medlemsstat ska verkställs i en annan medlemsstat.¹²⁵ Svaranden har möjlighet att till den behöriga myndigheten i den verkställande staten åberopa att verkställighet ska vägras, om domen är oförenlig med en dom som meddelats i verkställighetsstaten, i en annan medlemsstat eller i en tredje stat, mellan samma parter rörande samma sak.¹²⁶ Vidare kan svarande nyttja de grunder som anges i artiklarna 45 och 46 för att undvika verkställighet av en dom.

---

¹²² KOM (2010)748 slutlig, artikel 38.1.

¹²³ KOM (2010)748 slutlig, artikel 42.1.

¹²⁴ KOM (2010)748 slutlig, artikel 42.3.

¹²⁵ KOM (2010)748 slutlig, artikel 41.2.

¹²⁶ KOM (2010)748 slutlig, artikel 43.

4 Jämförelse mellan Bryssel I-förordningen och förslaget

4.1 Allmänna bestämmelser

Tillämpningsområdet har i förslaget begränsats genom att det i artikel 2 i förslaget tillkommer ett nytt undantag som innebär att förslaget inte är tillämpligt på underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållanden. Definitionerna i förslaget överensstämmer med de som återfinns i förordningen.

Artikel 37 i förslaget är helt ny och stadgar vad förslagets tredje kapitel innehåller och vilka domar som fortfarande måste prövas i ett exekvaturförfarande för att verkställas i en annan medlemsstat. I förordningen återfinns inte denna bestämmelse eftersom alla domar som faller inom förordningens tillämpningsområde ska, för att erhålla en verkställighetsförklaring, prövas i ett exekvaturförfarande.

Förslagets regler om erkännande och verkställighet av domar är uppdelat i tre avsnitt. I det första avsnittet behandlas domar som inte kräver verkställighetsförklaring, det andra avsnittet behandlar domar som kräver verkställighetsförklaringar och det tredje avsnittet innehåller allmänna bestämmelser. Då det första avsnittet är helt nytt kommer det att utredas sist.

4.2 Domar som kräver verkställighetsförklaring

Reglerna om erkännande av domar som kräver verkställighetsförklaring i förslaget överensstämmer i princip med reglerna i förordningen. Den enda skillnaden, förutom de språkliga ändringarna, är att förslaget inskränkt vägransgrunderna genom att avskaffa bestämmelsen som återfinns i artikel 35 i förordningen. Artikeln avser domar som meddelats utan beaktandet av de tvingande reglerna om domstolens behörighet i försäkrings- och konsumenttvister eller om exklusiv behörighet. Dessa regler innebär bl.a. att talan mot en konsument får, av den andra avtalsparten, endast väckas vid en domstol där konsumenten har sin hemvist.¹²⁷

Vägransgrunderna har i förslaget begränsats vilket kan anses som ett framsteg, däremot anser författaren att avskaffandet av artikel 35 i förordningen inte är motiverad. I kommissionens rapport om hur förordningen tillämpas i praktiken har det framgått att denna vägransgrund sällan åberopas och att avskaffandet av denna bestämmelse knappast skulle innebära några problem i praktiken. Trots att det är ovanligt att en domstol inte beaktar de

---

¹²⁷ Artikel 16.2 Bryssel I-förordningen.

ovannämnda behörighetsreglerna innebär avskaffandet av bestämmelsen bl.a. att konsumentskyddet inom EU försvagas.

Reglerna om verkställighet av domar som kräver exekvaturförfarande skiljer sig inte mycket i förhållande till förordningens bestämmelser. I artikel 40.2 i förordningen stadgas att sökanden ska uppge en delgivningsadress eller utse ett ombud inom den domstols domkrets där ansökan om verkställighetsförklaring görs. Kravet är i förslaget avskaffat. Förslaget anger istället i artikel 65, där de allmänna bestämmelserna återfinns, att sökanden inte ska åläggas att ha en postadress eller ett bemyndigat ombud i verkställighetsstaten.

Enligt artikel 58.1 i förordningen ska den domstol som handlägger överklagan om verkställighetsbeslutet meddela sitt avgörande utan dröjsmål. Denna bestämmelse har i förslaget anpassats och anger istället att domstolen ska meddela sitt avgörande inom 90 dagar från och med dagen för ansökan, såvida det inte p.g.a. exceptionella omständigheter är omöjligt.

4.3 Domar som inte kräver verkställighetsförklaring

Nedan görs en jämförelse av det första avsnittet i förslaget med reglerna om erkännande och verkställighet i förordningen. Avsnittet tillämpas på alla domar inom förslagets tillämpningsområde med undantag för de domar som anges i artikel 37.3.¹²⁸

Bestämmelserna i förslaget om erkännande av domar som inte kräver verkställighetsförklaring överensstämmer med dem i förordningen. Den enda skillnaden är att vägransgrunderna för erkännandet av domar inskränkts och omarbetats. En dom ska inte erkännas i en annan medlemsstat vid bristande delgivning eller om erkännandet skulle strida mot de allmänna principer som ligger till grund för rätten till en rättvis rättegång.

Vägransgrunden om oförenliga domar som återfinns i förordningen har avskaffats vid erkännandet av domar. Avskaffandet av ovannämnda vägransgrund är enligt författaren negativ. Trots att uppkomsten av sådana fall motverkas av förslagets regler om litispensens och konnexitet i artiklarna 29-34, anser författaren att skyddet i dessa bestämmelser inte är tillräckliga. Det kan av olika skäl hända att reglerna förbises av en domstol som egentligen borde beaktat dessa.¹²⁹ Avskaffandet av nämnda vägransgrund innebär t.ex. att om domstolen inte beaktat litispensens- och konnexitetsreglerna: en dom där A förpliktas betala ska-

---

¹²⁸ Se avsnitt 3.3.

¹²⁹ Pålsson, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, s. 282.

destånd till B för intrång i en fastighet, inte anses som oförenlig med en dom där A förklaras ha bättre rätt till fastigheten än B.

Vidare har *ordre public*-förbehållet i förslaget avskaffats vid erkännande och verkställighet av domar som inte kräver verkställighetsförklaring. Förbehållet aktualiseras sällan och är troligen en av anledningarna till varför det avskaffats i förslaget. Författaren anser att avskaffandet av denna vägransgrund är fördelaktig då den sällan aktualiseras och oftast missbrukas av den part som motsätter sig verkställigheten. Missbruket sker genom att motparten åberopar denna vägransgrund p.g.a. att innebörden av begreppet är oklart. Motparten kan i vissa fall i vetskap om att överklagandeprocessen är tidskrävande försöka fördröja verkställighet.

I både förslaget och förordningen ställs kravet att domen ska vara verkställbar i ursprungsstaten för att kunna verkställas i en annan medlemsstat. Förordningen kräver dock att en part är tvungen att ansöka om verkställighet. Det kravet återfinns inte i förslaget utan den part som vill få domen verkställd ska till den behöriga verkställande myndigheten lämna in de dokument som är angivna i förslaget.

De handlingar som enligt förslaget ska lämnas in överensstämmer med de angivna handlingarna i förordningen. Förslaget begränsar däremot kravet på att handlingarna ska vara översatta. I artikel 42.4 stadgas att den behöriga myndigheten inte får kräva en översättning av domen. Däremot får en översättning av domen begäras om verkställighetsbeslutet överklagas och en översättning förefaller nödvändig.

En dom som är oförenlig med andra domar ska på ansökan av svaranden prövas av den verkställande myndigheten enligt förslaget. I förordningen är det den behöriga domstolen som prövar denna vägransgrund. Att den verkställande myndigheten prövar en vägransgrund borde inte leda till några större problem i praktiken. Dock kan problem uppstå i länder med privatiserat indrivningsväsende, men i de flesta länder är dessa underställda domstols kontroll, vilket leder till att det i realiteten blir domstolen som fattar besluten.¹³⁰

Vid bristande delgivning ska den part som drabbats ha rätt att ansöka om förnyad prövning av domen i ursprungsstaten, medan det i förordningen är den behöriga domstolen i verkställighetsstaten som prövar detta. Ansökan om förnyad prövning ska ges in till den domstol i ursprungsmedlemsstaten som enligt förslaget är behörig att pröva ansökan. Förutsätt-

---

¹³⁰ Remissyttrande, Uppsala universitet, Juridiska fakultetsnämnden, s. 2.

ningarna för att ta upp bevisning kring frågor om delgivning anses vara lättare i en domstol i ursprungslandet. Problem kan dock uppstå om domstolen i ursprungsstaten intar ståndpunkten att delgivning skett i enlighet med landets nationella regler, medan en bedömning från verkställighetsstatens domstol eventuellt hade blivit det motsatta.¹³¹

I förslaget återfinns en ny vägransgrund som innebär att en part ska ha rätt att ansöka om att erkännande och verkställighet av en dom ska vägras om verkställigheten skulle strida mot de allmänna principer som ligger till grund för rätten till en rättvis rättegång. Den nya vägransgrunden innebär så kallad processuell *ordre public*. Vad som avses med bestämmelsen är inte definierat i förslaget, men får antas vara begränsat till fall där svaranden inte fått komma till tals i rättegång: falska bevis, korrumperade domare och ombud eller liknande. Prövningen ska ske i verkställighetsstaten, men svaranden kan även ansöka om förnyad prövning i ursprungsstaten om domen angripits genom anlitan av ordinära rättsmedel. Problem uppstår då denna rätt enbart ges genom anlitan av ordinära rättsmedel och inte om den angrips med extraordinära rättsmedel såsom resning och återställande av försutten tid.¹³²

---

¹³¹ Remissyttrande, Uppsala universitet, Juridiska fakultetsnämnden, s. 2.

¹³² Remissyttrande, Uppsala universitet, Juridiska fakultetsnämnden, s. 3.

5 Vad blir konsekvenserna av förslaget?

5.1 För verkställighetssökande

Förslaget innebär inte att exekvaturförfarandet avskaffas helt. Domar som avser vissa former av grupptalan och domar avseende skadestånd för kränkningar av person eller privatliv är i förslaget underkastade exekvaturförfarandet. Förfarandet för erkännande och verkställighet av sådana domar är i förslaget mindre kostsamt och mer effektivt.

Reglerna om verkställighet av domar som kräver exekvaturförfarande skiljer sig inte mycket i förhållande till förordningens bestämmelser. Kravet om att verkställighetssökanden ska ha en postadress eller ett bemyndigat ombud i verkställighetsstaten har i förslaget avskaffats. Kravet är onödigt eftersom brister i kommunikationssystemet inom EU inte visats.¹³³ Däremot har det i rapporter visats att sökanden ofta anlitar ett juridiskt ombud i den verkställande staten som organiserar och övervakar förfarandet eftersom sökanden inte besitter tillräckliga kunskaper om verkställighetsstatens processuella regler. Författaren anser att förslaget inte kommer påverka sökandens val av att anlita ett juridiskt ombud i verkställighetsstaten då detta ofta är nödvändigt.

Förslaget innehåller ett helt nytt avsnitt som reglerar förfarandet för erkännande och verkställighet av domar som inte kräver verkställighetsförklaring. En sådan dom som meddelats i en medlemsstat ska erkännas i övriga medlemsstater utan att något särskilt förfarande behövs anlitas och utan att några möjligheter att invända mot erkännandet ges. Den part som vill åberopa att en dom ska erkännas i en annan medlemsstat ska lämna in de handlingar som krävs för att domens äkthet ska kunna fastställas. Dessa handlingar ska på begäran av en part vara utfärdade av ursprungsdomstolen.

Enligt förslaget är kravet för att få en sådan dom verkställbar i en annan medlemsstat att domen är verkställbar i ursprungsstaten. Domen ska då vara verkställbar utan att det behövs någon verkställighetsförklaring. Sökanden ska till den verkställande myndigheten lämna in de dokument som förslaget anger, dvs. en kopia av domen för att fastställa dess äkthet, samt det intyg som ursprungsdomstolen utfärdar i bilaga I till förslaget.

Förslaget innebär att exekvaturförfarandet avskaffas och att de angivna handlingarna ska fungera som en exekutionstitel som ges in till den verkställande myndigheten. Arbetsbördan för domstolarna minskar i och med förslaget, men kommer den verkställande myndig-

---

¹³³ Study JLS/C4/2005/03 s. 268.

heten att kunna handlägga verkställigheten snabbare? Förslaget anger ingen tidsfrist för hur lång tid myndigheten har för att kontrollera handlingarna och om handlingarna är ofullständiga kommer den verkställande myndigheten troligen att kräva kompletteringar. Myndigheten kan även, om detta är nödvändigt, kräva att de handlingar som är utfärdade av ursprungsdomstolen ska vara översatta. Då förslaget inte anger annat ska medlemsstaternas nationella regler gälla subsidiärt. Det är således upp till varje medlemsstat att bestämma ramen för hur handläggningen av verkställigheten ska ske hos den verkställande myndigheten.

Om förslaget träder i kraft kommer kostnaderna för verkställighetssökanden att minska. Som tidigare påpekats är det vanligt att domstolarna kräver en översättning av domen även då detta inte är nödvändigt. Det kravet har i förslaget begränsats, vilket är ett framsteg i utvecklingen. I de fall svaranden inte motsätter sig verkställigheten skulle sökanden endast behöva stå för kostnaderna för att översätta de standardformulär som återfinns i bilagorna till förslaget. Förslaget innebär även att överklagandeprocessen effektiviseras. Om ansökan om förnyad prövning är uppenbart ogrundad ska denna avvisas inom 30 dagar. Förfarandet kan i dagsläget ta upp till tre år beroende på vilken medlemsstats domstol som handlägger ärendet.

5.2 För svarande

Förslaget innebär att svarande har tre huvudsakliga rättsmedel till sitt förfogande som gör det möjligt att, under exceptionella omständigheter, undvika att en dom som inte kräver verkställighetsförklaring erkänns eller verkställs i en annan medlemsstat. Svaranden kan till den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten ansöka om att domen ska nekas verkställighet om den är oförenlig med andra domar. Svaranden kan även begära en förnyad prövning av domen enligt de grunder som anges i artiklarna 45 och 46 i förslaget. Problem kan dock uppstå vid en förnyad prövning av domen enligt artikel 45 i förslaget, dvs. vid bristande delgivning. Enligt förslaget är det ursprungsdomstolen som ska pröva om delgivningen skett korrekt. Denna problematik kan enklast illustreras genom ett mål där Svea hovrätt stoppade verkställigheten av en italiensk tredskodom där delgivning hade skett i enlighet med gällande italiensk rätt.¹³⁴

Omständigheterna i målet var att en italiensk domstol meddelat ett avgörande som var av sådant slag att det inte föregås av någon stämningsansökan, utan svaranden hade getts möj-

---

¹³⁴ Mål Ö-5624-10.

ligheten att invända mot avgörandet under viss tid. Avgörandet sändes med rekommenderat brev till mottagaren och kom fram till svarandens utlämningsställe. Utlämningsstället aviserade samma dag svaranden, men det framkom inte av aviseringen att det rekommenderade brevet innehöll domstolshandlingar. Av utredningen framgick att delgivningen skett i enlighet med gällande italiensk rätt. Svensk rätt saknar däremot denna delgivningsform. Hovrätten fastslog att delgivningen inte skett i enlighet med artikel 19 i delgivningsförordningen.¹³⁵ Hovrätten använde även förordningen om införande av en europeisk exekutions-titel för obestridda fordringar som ledning för tolkningen av artikel 34.2 Bryssel I-förordningen. Enligt artikel 13.d i den förstnämnda förordningen ställs kravet på att aviseringen tydligt ska ange att det rör sig om en domstolshandling för att delgivning ska ha ansetts skett. Svea Hovrätt avslog därför ansökan om verkställighet.

Enligt förslaget skulle svaranden vid bristande delgivning ansöka om förnyad prövning av domen i ursprungsstaten dvs. i Italien. Den italienska domstolen skulle antagligen i ovannämnda fall anse att delgivningen skett korrekt enligt svensk rätt. I en förnyad prövning av domen skulle den italienska domstolen troligtvis fortfarande ansett att delgivning skett korrekt. Det i sin tur skulle leda till att avgörandet skulle bli verkställbart i övriga medlemsstater utan att svaranden delgivits på ett lämpligt sätt. Därför anser författaren att artikel 45 i förslaget bör ses över och istället ge svarande rätten att ansöka om förnyad prövning i verkställighetsstaten.

5.3 Avslutande kommentarer

Syftet med denna uppsats var att utreda om förslaget till en reviderad Bryssel I-förordning förbättrar det aktuella rättsläget för verkställighetssökanden. För att besvara syftet har författaren först utrett hur rättsläget ser ut idag och sedan förklarat vad förslagets bestämmelser innebär. Vidare har en jämförelse gjorts mellan Bryssel I-förordningen och förslaget. I avsnitt 5.1 har författaren kommenterat vilka konsekvenser förslaget får för verkställighetssökanden. Utifrån denna utredning kan författaren konstatera att förslaget förbättrar rättsläget för verkställighetssökanden. Förslaget innebär minskade kostnader för verkställighetssökanden och även ett mer effektivt förfarande då denne vill få en dom erkänd eller verkställd i en annan medlemsstat. Författaren är positivt inställd till avskaffandet av exekvaturförfarandet då detta skulle leda till ökad förutsägbarhet för verkställighetssökanden. Det

---

¹³⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil och kommersiell natur, EUT 2007 L 324 s. 79.

genom att denne skulle kunna vända sig till ett regelverk istället för flera parallellt tillämpliga regelverk.

Däremot anser författaren att kommissionens förslag försämrar rättsläget för svarande. Avskaffandet av exekvaturförfarandet åtföljs av rättssäkerhetsgarantier som gör det möjligt för svaranden att under vissa exceptionella situationer undvika att en dom erkänns eller verkställs i en annan medlemsstat. Författaren anser inte att dessa garantier är tillräckliga för att trygga svarandens rättskydd. Exempelvis bör artikel 45 i förslaget även ge svaranden rätten att ansöka om förnyad prövning i verkställighetsstaten.

Förslaget bygger på principen om ”ömsesidigt förtroende”. Principen innebär att myndigheterna i verkställighetsstaten ska lita på myndigheterna i ursprungsstaten. I ett remissyttrande från svenskt näringsliv uttalades att ”vissa europeiska länder är rättsosäkra, delvis beroende på korruption men också på att rättssystemet som sådant är förhållandevis nytt och framstår som godtyckligt.”¹³⁶ Det uttalandet kan belysa att vissa medlemsstater ännu inte har fullt förtroende för vissa andra medlemsstaters rättssystem.

Kommissionens rapport om hur förordningen tillämpas visar att ansökningar om verkställighetsförklaringar oftast beviljas och att verkställighet sällan vägras. Denna undersökning ger däremot ingen klar bild om hur rättsläget egentligen ser ut. En av anledningarna till att domstolar under processen i ursprungsstaten respekterar de garantier som uppställs av EU kan enligt författaren vara domstolens vetskap om att domen kommer att prövas i ett exekvaturförfarande i en annan medlemsstat.

I kommissionens förberedande rättsakter och rapporter har exekvaturförfarandet kritiserats p.g.a. kostnaderna det medför och tidsutdräkten för själva förfarandet. Författaren anser att förslaget är positivt för utvecklingen av det civilrättsliga samarbetet inom EU, men om problemet verkligen är tid och pengar borde kommissionen fokusera på att lösa dessa aspekter. Exempelvis genom att införa bestämmelser om hur lång tid ett exekvaturförfarande får pågå, maximala kostnader för förfarandet samt att det inte krävs ett juridiskt ombud vid ett sådant förfarande. Författaren anser även att kommissionen bör utvärdera hur de förordningar där exekvaturförfarandet redan avskaffats fungerar i praktiken innan de avskaffar exekvaturförfarandet i Bryssel I-förordningen.

---

¹³⁶ Remissvar, Svenskt Näringsliv, s. 2.

Referenslista

Rättspraxis

Avgöranden av EU-domstolen

Mål C-148/84 Deutsche Genossenschaftsbank mot SA Brasserie du Pêcheur, [1985] ECR 1981.

Mål C-7/98 Dieter Krombach mot André Bamberski [2000] ECR s. I-01935.

Mål C-267/97 Eric Coursier mot Fortis Bank och Martine Bellami, gift Coursier [1999] ECR s. I-02543.

Mål C-145/86 Horst Ludwig Martin Hoffmann mot Adelheid Krieg, [1988] ECR 645.

Mål C-42/76 Jozef de Wolf mot Harry Cox BV, [1976] ECR 1759.

Mål C-129/92 Owens Bank Ltd mot Fulvio Bracco och Bracco Industria Chimica SpA, [1994] ECR I-117.

Nationella rättsfall

Sverige

Mål Ö-5624-10 (Svea Hovrätt).

Bibliografi

Officiella dokument

EU-dokument

KOM (1999)348 slutlig. Förslag till rådets förordning (EG) om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

KOM (2009)174 slutlig. Rapport från kommissionen till europaparlamentet, rådet och europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av rådets för-

ordning (EG) nr 44/2001 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

KOM (2009)175 slutlig. Grönbok om översyn av rådets förordning (EG) nr 44/2001 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

KOM (2010)748 slutlig. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

SEK (2009)1547 slutlig. Arbetsdokument från kommissionens avdelningar - konsekvensanalys som åtföljer förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

SEK (2009)1548 slutlig. Arbetsdokument från kommissionens avdelningar - konsekvensanalys som åtföljer förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

EUT 1999 C19/01. Handlingsplan för att på bästa sätt genomföra bestämmelserna i Amsterdamfördraget om upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa - Text antagen av rådet (rättsliga och inrikes frågor) den 3 december 1998.

EUT 2000 C117/6. Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till rådets förordning (EG) om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

Study JLS/C4/2005/03 final. Report on the Application of Regulation Brussels I in the memberstates.

Nationella dokument

Prop. 1980/81:8 Förslag till utsökningsbalk.

Prop. 1997/98:58 Amsterdamfördraget.

SOU 1968:40 Verkställighet av utländska domar i förmögenhetsrättsliga mål.

Remissvar, Svenskt Näringsliv, Dnr 266/2010.

Remissyttrande, Uppsala universitet, Juridiska fakultetsnämnden Dnr JURFAK 2011/2.

Övrig litteratur

Bogdan, Michael, Svensk internationell privat- och processrätt. 7:e uppl. Lund 2008.

Gregow, Torkel, Utsökningsrätt. 2:a uppl. Stockholm 1990.

Heuman, Lars, Skiljemannarätt. Stockholm 1999.

Heuman, Lars, Specialprocess- utsökning och konkurs. 6:e uppl. Stockholm 2007.

Kaye, Peter, Law of the European Judgements Convention. Abingdon 1987.

Layton, Alexander och Mercer Hugh, European Civil Practice. 2:nd ed. 2 vol. London 2004.

Linton, Marie, Det internationellt processrättsliga skyddet för svagare parter inom EU, Europarättslig tidskrift, 2010:4, årgång 13.

Pålsson, Lennart, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna. 1:a uppl. Stockholm 2008.

Pålsson, Lennart, Svensk rättspraxis i internationell processrätt. 1:a uppl. Stockholm 1989.